

BUDA-PESTA

6 Augustu st. v.
18 Augustu st. n.

Va eși duminică.

Redact. : strad'a Havas nr. 1.

Nr. 32.

ANULU XIII.

1877.

Pretiuu pe unu anu 10 fl.
Pe $\frac{1}{2}$ de anu 5 fl. ; pe $\frac{1}{4}$ de
anu 2 fl. 70 cr.
Pentru Romanîa 2 galbeni.

EPISTOLE LITERARE.

Antâi'a epistola.

Când tóta lumea tremura de frigurile resboiului, când fratii nostri s'au afundatu pâna dupa urechi in cugete de resboiu, atâtu fatia cu turcii câtu si între ei insisi, n'ar fi ôre o tradare nationala, cá sè nu facemu si noi ni-tielu resboiu — *literaru* ? !

Nu vedi, amicalu meu, cum se sfasia pe malulu Dimbovitiei nobilii fii ai muselor pentru „Bene-Merenti” ?

Nu ne-ar stá reu, cá numai noi sè stâmu cu mânilu in sinu.

Destulu de reu de nenea Chitiu, cá-si face inimizii pe toti poetii-de-claca si pe ciolanarii de pe la diarele „ciocoilor vechi si noi.”

Ferice de noi, cá n'a ajunsu si pe la noi acestu meru alu discordiei, cáci vedi, amicalu meu, ne-ajunge cêrt'a de *barb'a popii*.

Inse ce sè dicu, totu este unu bine, cá diarele politice de dincolo nu se mai cêrta nici de fesu nici de sialvari, pe când diarele nôstre politice sânt inca totu cu — *barba* . . .

Fia-le de bine ! Noi mergemu la resboiulu — *literaru*.

De când cu independinti'a si cu declararea resboiului pe — *hârthia* pân'acum, inceputu a mai ciripi si poetii nostri.

Când armat'a româna invôca cu pietate

virtutea strabuna, nu trebuie sè uitâmu pe poetii nostri din trecutu, cari au acompaniatu cu lir'a lor bucinulu lui Marte.

De când datéza poesi'a nôstra de resboiu ? Nu sciú déca a mai pusu cine-va acésta întrebare. Dar éta a vinitu timpulu sè ne o punemu.

Tôte popórele, si cele mai selbatice, au avutu si au accentele lor de insufletire resboinica.

Români, a caror viétia n'a fostu decâtu unu resboiu neintreruptu, sè nu fia avutu ôre cântece de resboiu ?

Vechi cântece de resboiu pâna la inceputulu acestui seculu, séu mai bine pâna la inceputulu infamei si miserabilei domnie fanariote, abia aflâmu vre-o dóue : Cânteculu lui Stefanu celu Mare, si alu lui Mihaiu Eroulu. Fia-mi permisu inse a contestá originea curatu poporala a cântecului lui Mihaiu. Abstragêndu de la form'a lui nepoporala si de la inversiunile de stilu cu totul nou, strof'a :

Auditu-ai d'unu Mihaiu,
Ce sare pe siepte cai,
De striga Stambululu : vai !

Este o vedita plagiare unu cântecu poporalu haiducescu, in care se dice :

Ér eu me numiam Mihaiu,
Si sariam pe siepte cai,
De strigá Craiova : vai!
(Alesandri poes. pop. 214 si 289.)

Póte sè esiste inca vechi cântece de resboiu pân'acum neculese din gur'a poporului.

Époc'a fatala a fanariotilor a stinsu mai tóte cântecele de resboiu séu le-a schimbatu in cântece haiducesci, in cari aflânu nenumerate urme de cântece de resboiu :

Hai copii la cei stejari,
Sè taiâmu niscai-va pari,
Tiér'a sè ne-o tiercuimu
Si de iezyme s'o ferimu !

Murgule cóma rotata,
Mai scóte-me 'n délu odata,
Sè-mi facu ochisiorii róta,
Sè me uitu la lumea tóta.
Venire-ar timpulu sè vía,
Cá Românu é sè 'nvía,
Si de hoti sè mântuiesca
Tiér'a lui ardelenésca !
Ast'a nu-i tiéra de câni,
Si e tiéra de Români,
Nu-i pamêntu de unguneni,
Si-i de neaoși pamênteni !

Frundia verde palamida,
Plina-i tiér'a de omida,
De omida ungunésca
Si de gargava sasésca ;
Mei copii, copii Români,
De-aveti sufletu, de-aveti mâni,
Hai cu lelea la plivitu,
La plivitu, la curatitu ! etc.

Eroulu d'odata devenise haiducu, si elu isi schimbase si cânteculu intocmindu-lu dupa nóuele-i deprinderi.

Rescól'a lui Horia nu produse cântece de resboiu. Causele sînt fara 'ndoiéla dóue : repediunea cu care erupse si se sugrumà acésta rescóla, si tirani'a cu care ungunii sugrumara acésta rescóla — rót'a si tiép'a, incâtu in fine nabustru si suvenirea acesteî rescóle.

Cu renascerea spiritului nationalu renvía si cântecele de resboiu.

Cu inceputulu miscării lui Tudoru cântecele haiducesci incéta si le iau loculu cele de resboiu

Frundia verde usturoiu,
Tu n'ai lege, o ! ciocoiu !
De te-asiiu prinde in resboiu,
Cu maciuci cá sè te moiu,
Sè te moiu, sè te jupoiu ;
Cà cu pelea de ciocoiu
Am sè-mi facu opir.c'a mea,
Cá Dóm'n'a lui Caragea,

Ce-si facu o malotea
Imblanita de pagânu,
Totu cu pele de Românu.

Frundia verde de molotru,
Când sosi Tudor la Motru,
Ciocoi trecura Oltu,
Si se 'nneacara cu totu.

Mi-am vëndutu si camesióra,
Cá sè-mi cumperu sabióra !
Pluguletiulu meu neunu,
Cum te prefacuti in tunu !
Vedi asiá mai poti ará,
Sè me scapi de angara !

Pe când *sérman'a opinca* scotea aceste vigoróse accente, auguriulu unui víitoru mai fericitu, carturarii cari incepuse si ei a incolti pe sub maracinele ce innecase românismulu, carturarii, dicu, incepura si ei a inganá accente de resboiu.

Aid' Române ! aid' voinice,
Lasa ripe, vai, colnice !
Aid' mosneanu de vitejia,
Lenea nu e data tie !...
Aid' voinice, te aréta,
Cà totu esti ce-ai fostu odata !

Cantá I. Vacarescu la 1821 când bietii Români gemeau inca sub niste fiere de ómeni pe cari Beldimanu i portretéza in aceste dóue versuri :

Toti facuti spre desbracare, fâr' a gândi la pecatu,
Pe celu mai bunu dintre dinsi sè-lu spénzuri nejudecatu.

De te-ai sculá adi, Beldimane, ce ai dice despre ómenii nostri d'aici — de dincóce ?

Cu époc'a lui Tudoru incepe la Români si poesí'a literata de resboiu.

Celu mai insemnatu cântecu de resboiu pâna la 1848 este „Marsiulu ostirii Române“ de la 1831 de Cârlova, in care cele mai frumóse strofe sînt :

Acea arma ruginita si ascunsa in mormêntu,
Bratiele sè inferbinte, iésa érași pe pamêntu !
Tinerimea s'o 'neunune
Cu isbêndi si fapte bune ;
Pe ea faca juramêntu !

Pe câmpí'a românésca, totu tacere pâna când ?
Pâna când de arme pline sè nu sune când si când ?
Si pe 'ntins'a ei latíme
Sè nu iésa cu iutíme
Cetele mereu la rêndu ? !

Glasulu nostru strigându : Arme ! pe stramosi a
desteptatu,
Ale carora tierine in morminte s'au miscatu
Si-a lor umbre 'n veci tacute

Stau câtu colo nevediate
Privindu stégulu innaltiatu.

Pâna la 1848 nu mai întêlnimu nimicu. Totulu se linistise. Pe la 1840 insa-si linistea incepe a tradá apropiarea furtunei. In poesí'a româna de la acestu anu incepu a se inganá diorile stralucitei epoce 1848. Acésta epoca si produce unu insemnatu numeru de poesii de resboiu si totu-odata cele mai insemnate ce le avemu pân'acum. Adeveratu avêntu nationalu, adeveratu entusiasmu din coliba pâna la palatu, déca ne este permisú sè vorbimu si noi de „palatu“ pe la 1848. Intielegu palatulu boerului mosneanu românu, ér nu a venituri, a ciocoiului!

Astu-felu acésta mare epoca, acésta di de lumina se anunciá pe câmpiele posomorite ale Daciei inca la 1840 prin

„A lunei temelfa se misca, se clatesce,
Vechile institutii se stergu, s'au ruginitu;
Unu duhu ferbe in lume si omulu se gândesce,
Alérga catra tine, càci vremea a sositu!“

Culminéza apoi in „Destépta-te Române!“ si termina dincolo cu esilarea tuturor patriotilor, dincóce cu inchisórea lui Jancu prin nemti — cá multiamita pentru patru-dieci mii cadiuti pe câmpulu de onóre!

Cênd erá sè incheiu acésta epistola, resfoindu prin o colectiune manuscrisa de poesii din epoc'a de care vorbíi, dau de urmatórea poesía despre Jancu, care nu scíu sè se mai fía publicatu unde-va. Nu atátu pentru valórea ei poetica, ci mai multu pentru timpulu si persón'a de care tratéza merita a nu se uitá. Éta-o :

Auditi acolo unu buciumu resuna,
Sbóra, trece codrii, déluri si câmpii!
Vedi colo pe Muresiu unu voinicu aduna
Cete de voinici ai Transilvanei fii!
Cetele-su române ce 'nviara adi,
Ér voiniculu, Janculu, Janculu celu vitézu!

Vedi colo 'n potece crâncena lovire,
Gemetu, focu si tipetu, volbura si noru,
Tunetulu desfunda mórte si perire,
Sabi'a româna fulgera omoru!
Janculu pórtá fruntea mândru intre frati,
Pe dusmani omóra cu vitézu-i bratiu!

Cine e acel'a, care pentru tiéra,
Limba si natiune se arunca 'n focu;
Sângele sè-si verse in lupta amara
Pentru libertate si-alu tierii norocu.
Acel'a-i i Românnulu celu de toti uitatu,
Ce adi la viétia ér s'a desteptatu!

Asiá erá avêntulu si entusiasmulu d'oda-

ta. Asiá cântau poetii si astfelu ciripeau toti dupa ei de la copilulu ce incepe a gângani pâna la betranulu ce abiá mai çirae cá unu grieru. Vomú vedé in epistol'a urmatóre — cum cântámu adi!

Ar. Densusianu.

Scame pentru cei raniti.

Tób'a bate, pusc'a suna,
Tunurile bubuescu;
Càci pagâanii stau cununa
La hotarulu românescu:
Fíii tierii s'adunara
Sè-i intimpine pe locu,
Sè-si scutésca scump'a tiéra,
Séu sè móra toti in focu.
Dile grele, 'ngrozitóre!
Multi ostasi sânt chilaviti;
Haid' sè facemu, surióre,
Scame pentru cei raniti!

Fericitu de celu ce móre
Aperându mosí'a sa,
Si 'n ostirea 'nvingatóre
Lasa frati cu cari luptá:
Dar amaru de-acel'a care
Simte 'n peptu-i foculu sântu,
Ci lovitú de-o rana mare
E cá víulu in mormentu.
Nu traiesce, nici nu móre,
Este vrednicu sè-lu geliti;
Haid' sè facemu, surióre,
Scame pentru cei raniti!

Cei ce lupta pentru tiéra,
I sânt cei mai vrednici fii;
Numele lor n'o sè péra,
Càci in veci vor fi totu víi.
Ér aceia cari ajuta
Pe voinicii luptatori,
Au o sórte pré placuta,
Càci se facu nemuritori.
Ocasiune 'ncantatóre!
Flice bune, ve grabiti!
Haid' sè facemu, surióre,
Scame pentru cei raniti!

Dóne vécuri lungi trecura,
De când stégulu celu românu
A uitatu ori ce bravura,
Stându ascunsu cá doru — 'n sinu;
Totusi éta, cu ce fala
Fêlfaie totu susu purtatu;
Càci marirea nationala
Adi prin elu a renviatu!
Éta colo sântulu sóre,
Alu maririi, én priviti! . .
Haid' sè facemu, surióre,
Scame pentru cei raniti!

Ast'a-i lupt'a cea mai sânta,
Toti cu fala se lovescu;

Căci unu doru pe toti încânta ;
 Viitorulu romanescu !
 Toti Români 'n ori ce parte
 O privescu c' unu cugetu sântu ;
 Toti Români iau adi parte,
 Cu bratiu, si cu — simtiemântu.

Datori'a de onóre
 Si voi tóte s'o 'mpliniti :
 Haid' sè facemu, surióre,
 Scame pentru cei raniti !

Câte fire sânt in scama,
 Totu atâte legaturi,
 Cari unescu pe fii de mama,
 Si 'mpreuna guri cu guri ;
 Tóte ducu o 'mbrat:siare
 Si o stringere de mâni,
 Câte-o binecuvântare
 La ostasii de Români !
 Iesu din inimi ardietóre,
 Totu asiá sè le primiti . . .
 Haid' sè facemu, surióre,
 Scame pentru cei raniti !

Căci suntemu de voi departe,
 Frati din colo de Carpati ;
 Inse 'n ori si care parte
 Ve iubimu cá niste frati.
 Si 'n iubirea cea fratiésca,
 Noi nutrimu unu visu sublimu ;
 Nu-i putere sè ne-oprésca
 Ce in inima simtimu !
 Si acelu visu : o serbatóre,
 Ne va face multiamiti . . .
 Adi ? . . . sè facemu, surióre,
 Scame pentru cei raniti !

Iosifu Vulcanu.

Cursu elementaru de istori'a literatu- rei române.

(Urmare.)

V.

In acelu timpu cu latin'a rustica, care devenise limb'a usuala a Daciei romane, latin'a literaria petrunse in provincia, unde erá cá in Itali'a limb'a oficiala a administratiunii, tribunalelor si scólelor. Astfeliu limitata fia-care in sfer'a sa, cele dóue idiome se mantínura egalu intr'unu echilibriu, in tóta acésta perioda norocósa, care a fostu pentru Daci'a cá o etate de auru a servitudinei, si care incepundu cu o di inaintea cuceririi, se prelungi mai multu de unu secolu dupa Traianu sub domni'a lui Adrianu, Antoniu si Marcu Aureliu. Cu tóte aceste barbarii in curêndu incepura a se aretá. Daci'a este mai de multe ori perdutu si acoperita de barbari. De la anulu 237 ori ce urma de administratiune regulata disparu din provincia.

In 270 Aurelianu, spaimântatu de progressele barbarilor in provinciile limitrofe, transportá legiunile, si totu ce remase din administratiunea româna din colo de Dunare. Familiile patriciare, cea mai mare parte straini din alte tieri, cetatienii avuti indigeni si fiacare care avea unu rangú séu o avere de conservatu au fostu cuprinsi de spaima, numai colonistulu seracu (poporulu tieranu) lipitu de pamêntu prin escesele celor mai mari rele, si pe cari vecinatatea barbarilor ilu inspaimântá mai putinu decâtu perspectiv'a de exiliu, remâne singuru parasitu in Daci'a Traiana.

Totu raportulu cu Rom'a a incetatu, limb'a latina cea oficialu a disparutu cu totulu, singuru numai limb'a vulgara este vorbitu de la Tisa pâna la Dnistru.

Invasiunile barbare, cari urmara fara intrerupere din secolulu a IV-lea pâna la alu X. pare cá nu o-arú fi schimbatu multu. Prin unu fenomenu strainu, dara pe care ilu marturisescu toti istoricii, pe cându ele in provinciile vecine Daciei pentru esemplu Panonii cari dupa raportulu lui Velerius Paterculus cu patru-dieci de ani mai tardiu dupa venirea Românilor nu mai vorbiau decâtu latin'a si devenisera barbari prin limba, descendenti colonielor lui Traianu de si impresurati de navalitori, inse neamestecati cu ei conservara aprópe neamestecata idiom'a strabunilor lor, indata, dice unu scriitoriu romanu, ce unu strainu care si pâna astadi inca, aude, vorbindu pe unu locuitoriu din vechia Dacia, recunósce in elu unu Românu de origine.“

Acést'a origine este atestata de toti scriitorii evului mediu, chiar si de cei mai ostili nationalitáti române, greculu Chalcondyla, Bonfiniu istoriculu Ungariei etc. Pap'a Inocentiu alu III. scrie lui Ionitia siefulu Romanilor de peste Dunare complimentu a supra descendintei române „Ut, si cum genere, sic sis etiam imitatione Romanus.“

VI.

Urme antice de limb'a româna.

Cându a inceputu Români a vorbi in limb'a lor nationala inainte séu dupa colonizarea Daciei, ne este necunoscutu. Pe pamêntulu Daciei ântâi'a urma istorica de limb'a româna vulgara, se afla in tabl'a cerata din an. 160 dupa Christu, sub Antoniu piu imperatulu, inse scrisa cu litere grecesci (vedi acestu inscriptiunea publicata in „Archivulu pentru filologia si istoria“ a dlui Cipariu p. 49.)

A dóu'a urma se afla la Teofanu Bizantinulu care in chronografia s'a la an. 1079 *) scriindu cum Comentiulu cu Martinu, ambii duci ai Romanilor care ascundiându-se in padurile muntelui Emu si estindu a supra Chaganului Avarilor desde deminetia, cându Chaganulu nu erá in stare de a se aperá, si erau sè repórte o victoria insemnata déca o impregiurare fatala nu le ar fi nimicitu cugetulu. Si a nume inaintându ei asiá la reversatu de diori prin paduri, éca cà a caditu sarcin'a unui militariu de pe calulu ce-lu ducea de frêu dupa elu. Ceea ce observându unu consociu alu seu i strigà in limb'a parintésca sè se întórca inapoi dicându : *torna. torna fratre*, adeca sè se întórne si sè-si redice sarcin'a caditua, cari cuvinte domnulu calului nu le audi, dara ceialalti osteni audindu-le si crediendu cà sociulu lor le striga sè se întórne inapoi si se fuga, toti o luara la fuga, strigându in gur'a mare *torna, torna*. Acésta se intempla in partile Traciei locuite de Romani unde ostasii erau Români, prin urmare si cuvintele acestea a trebuitu sè fia rostite in limb'a româna, pentru cà Teofanu insémna apriatu cà acele au fostu rostite in limb'a patriei.

Acést'a intêmplare ni-o rapórta si Teofilactu Simocata in Istori'a sa cartea II. c. XV., numai cà acesta dice, ca ostenu ar fi strigatu „retorna“! éra despre limba dice si mai apriatu, cà ei strigau in limb'a tinutului de acolo. Intêmplarea acesta fu dupa Anastasiu bibliotecariulu in anulu 579 de la Christu, in alu VI-lea anu a lui Mauritiu si asiá pe la finea secolului alu VI, numai câtu elu traducéndu textulu lui Teofanu cuvintele „*torna, torna*“, le lasà cá in textulu grecescu, éra in locu de fratre pune : *frater*, séu elu séu vre-unulu din copisti latinisându cuventulu *fratre*. Deci se însiéla pré invetiatalu Goar in notele sale la loculu citatu a lui Teofanu, scriindu cà acele cuvinte aru fi italianesci, de óra ce din locurile citate la Teofanu si la Teofilactu apriatu se cunósce, cà ostirea lui Camentiulu stá din Români locuitori in Traci'a, cari singuri erau in stare a cunósce acele locuri ne umblate si pline de pericole, éra nu italianii. Cu dreptu cuventu considera dara scriitorii nostri aceste cuvinte cá cele d'ântâiu urme de limb'a româna in partea orientala a imperiului.

A trei'a urma de limb'a româna ne-a remasu din secolulu X, la imperatulu bizantin

Constantinu Porfirogenitu, carele scriindu in cartea de administrati'a imperiului c. XXXII. despre originea sierbilor, dice cà servli in limb'a Românilor insémna sierbi, de unde si serbul'a, in dialectulu vulgaru, se numescu caltiamintele sierbilor, éra serbuliani cei ce pórtá incaltiaminte de aceste de josu si misiele.

De si Grecii nu incetasera inca nici pe timpulu acest'a de a se mândri cu numele de „Romanu“, totusi sub limb'a Romanilor si dialectulu vulgaru nu se póte intielege limb'a grecesca, in care latinulu „*servus*“ se esprima prin „*daulos*“, nu prin „*servli*“, si a nume dialectulu romanu de peste Dunare, din Daci'a nóua si din provinciile vecine, care dialectu nu putea fi necunoscutu imperatului Constantinu, ce avea atátia osteni din acele provincie române, si in care pâna in diu'a de astadi lat. „*servus*“, si greculu „*doulos*“ se esprima prin „*serbu*“ seu sierbu, éra cu articlu *servlu*, in locu de sierbulu, cum rostimu noi cesti dincoce, in pluralu *servli* adeca sierbilii, in locu de sierbii, cum se aude dupa pronuci'a nóstra. (Timot. Cipariu „*Chrestomati'a séu Anal. Lit.*“ p. XIV.) Care cuventu va fi fostu usitatu de siguru si in limb'a nóstra, a Românilor din Daci'a vechia, si numai mai tardiu prin comunicatiune cu popórele slavice si prin usulu liturgicu alu limbei slavice va fi peritu, cá sè dea locu barbarului „*sluga*“, precum ne-a peritu din aceea-si cauza cu totul séu in parte : a descinde, meserere, gloria, spiritu, vultu, opu, macula, sperantia si alte multe, cá sè fia inlocuite prin barbarele : a pogóri, mila, slava, duchu, obrazu, lipsa, prichana, nadesde etc.

Asiá dara totu ce ne-a remasu din visteri'a limbei nóstre frapata din valurile celor optu secole prime ale vietii nóstre de pe pamântulu Daciei, sânt putinele cuvinte : „*torna, torna fratre!*“ „*servli, serbula, serbulianu*“; sacre remasitie, sacre frânture din fasiele limbei nóstre.

Din urmele de mai susu se póte concludé, cà limb'a vulgara româna in Itali'a si in Daci'a inca de pe la inceputulu colonisàrii Daciei, se scriá numai grecesce, si inca prin colonisti si alti ómeni de origine greca, cari nu cunoseau limb'a latina gramaticala, — pe cându cei de origine latina, séu cari sciau latinesce, nu scriau in limb'a vulgara decâtu pré raru, ci numai in limb'a latina.

(Va urmá.)

George Popescu.

SECRETELE CASTELULUI.

— Romanu, de XAVIER de MONTÉPIN. —

(Urmare.)

Saint-Maixent trecu prin satu, se întorse in drept'a pe calea muntoasă, vediu castanii seculari dominandu o castutie de aparintia onest'a, acoperita cu rogozu, inaintea ei cu o gradinutie incungiurata cu zid de petre seci. O portitie cu usia in ea, ce se intorcea in niste titini de pele, era in fruntea acelei zidiri.

Saint-Maixent se cobori de pe calu si batu la usia incetu.

O femeia vini s'o deschida.

Acea femeia, noi o cunoscemu: era datatorea de carti din strad'a Lanterne; dar de candu dics'a a parasitu Parisulu, de candu respiru aerulu curatu alu tierii sale natale, traindu o vietia onesta si liniscita si purtandu costumulu pitorescu alu tieranceloru din Auvergne, — si perdu trasurile imprimare de obosela pe fati'a sa. Parea ca are celu multu doue-dieci si cincii de ani, si marquisulu fu frapatu de frumseti'a ei.

Totusi elu o recunoscu de pe bogati'a perului seu blondinu forte ardinte, care era impletitu pe capu-i si forma niste bucle revoltante.

— Eta, — si-dise elu, — o fintia frumoasa, si acelu hotiomanu de Lazaru a fostu unu nebulu de o suta de ori fericitu.

— Pe cine cauti? — dise ex-vrajitoarea.

— Pe o persoana care se chiama Francisca Arzac, — respunde Saint-Maixent.

— A ceea sum eu; ce vrei?

— Ti-voiu spune, de cumva vei binevoi a-mi permite se trecu pragulu locuintiei dtale.

— Poftimu!

Si Simiona Raymond se trase la o parte, spre a lasa se intre ospele.

XII.

Angagiarea la crima.

Odaia in care intru marquisulu Saint-Maixent era mobilata cu o simplicitate aproape saraca, dar perfectu in ordine si cu cea mai esacta curatienia. Ea forma unu contrastu mare cu odaia rosia si plina de mobile bizare si de instrumente vrajitoresci, unde Simion'a dadea consultatiunile sale si spunea profetiile sale, in locuinti'a din strad'a Lanterne.

Aruncandu ochii a supra paretiloru albiti cu varu, si pe cari nu se vedea nici o peta, a supra perdelorlu de panza sura-rosia semenate cu buchete naive, a supra mesei de nucu si a supra scaunelorlu bine luciate, in fine a supra modestei lavitiei pe care erau asediate niste taiere de porcellanu cu colori viue: ar fi fostu cu neputintia a presupune, ca a trecutu pragulu unei crimale mari, a carei renume petatu nu putea se fia uitatu in curendu la Paris.

Amu disu, ca Saint-Maixent a imbracatu niste vestminte de burgesu si de o colore inchisa; dar si sub acestu imbracamentu imprumutatu si-pastru fati'a sa innalta, si Simiona avea pre multa esperintia pentru ca se recunosca de la prim'a infatisiare, ca se afla in presinti'a unui gentilomu.

Dar fiindu ca acestu gentilomu era in haine false

elu voia se-si ascunda rangulu, si jun'a femeia nu lu-facu se intielega descoperirea ei.

Ea oferi ospelui seu unu scaunu, si ocupandu si dins'a locu, dise:

— Eta-me-su gata a te asculta; te rogu, dle, explica-te!

— Esti mosia? — incepu marquisulu.

— Cei ce ti-a aretatu locuinti'a mea si ti-a spusu numele meu, au trebuitu se-ti spuna si acest'a.

— In adeveru ei mi-au spusu, adaugendu laudele cele mai magulitoare in ceea ce privesce sciinti'a dtale.

— Nu sum vrednica de acele laude; facu cum sciu mai bine, eta totu!

— La Paris ai facutu studiulu unei arti atatu de grele, si acolo ti-ai capetatu diplom'a?

Simion'a facu cu capulu unu semnu afirmativu.

— Vedu ca ai sciintia, si acest'a e multu, — continuu marquisulu; — dar nu e totu.

— Ce voiesci mai multu?

— Discretiunea.

— Acest'a e prim'a si cea mai espressa conditiune a meseriei ce esercitu. Te poti increde de totu in mine.

— Speru si contezu la ast'a. Totusi asteptu de la dta o alta garantia.

— Ce?

— Eu vinu din departare mare spre a me intielege cu dta pentru o afacere de cea mai innalta importantia. Voiu fi forte liberalu recunoscatoru de serviciile dtale. (Aice gentilomulu scose din pusunaru o punga bine umpluta.) Dar mai antaiu dta vei juru, pe ce ai mai santu, ca mi-vei pastru secretulu si ca nu vei comunica nimenui in lume ceea ce ti-voiu concrede. Comunicati a face acelu juramentu?

— Consimtu bucurosu; dar ti-repetu, ca e de prisosu; fara d'a juru, voiu tacu.

— Dar cugeta ca vorb'a e de niste lucruri de o greutate cumplita! Deci jura!

— Fia! Inaintea lui Dumnedieu iau angajamentulu de a pastru tacere a supra celor ce mi-vei impartesi a nu le repeti nici unui sufletu viu.

— Asia e bine. Acuma eta ca sum liniscitu.

— Vorbesce dara!

Marquisulu avea planulu seu gata, schiti'a lui era pregatita, si fara cea mai mica confusiune, cu tonulu celu mai naturalu, povesti fabula urmatore:

— Precum ai pututu ghici, vedindu costumulu meu, sum de familia burgesa; dar am o avere considerabila. Incatusiatu de un'a din acele pasiuni, cari ne facu se uitamu tote, am tradatu increderea ce a binevoitu se-mi acorde unu gentilomu betranu si demnu. Am sedusu in propriulu seu castelu fic'a sa, o copila de siese-spre-diece ani. Vedi ca nu-mi ascundu gresiela si nu incercu a me curati de nedemna mea purtare.

Saint-Maixent, ca frantu de rusine, si-ascunse fati'a in manile sale cu o miscare, pe care nici unu comediantu mare n'ar fi intrecutu-o.

— Continua, — dise Simiona Raymond.

— Acesta intriga pecatoasa a remasu secretu catu-va timpu; dar astadi lucrurile au ajunsu la estremitatea cea mai trista, si jun'a feta, pe care o iubescu incatu asiu fi gata se-mi versu sangele pentru ea pana la cea din urma picatura, este in momentulu

de a-si perde onórea si viéti'a, càci gresiél'a ei, care este a mea, va esi acusi la vederea tuturora.

— Dar, — intrerupse Simiona, — mi-pare cà lucrurile nu sânt asiá desperate precum mi le spui. Gresiél'a se póte corege prin o casatoría.

— Asiá cugeti! — esclamá Saint-Maixent; — ai uitatu, cà eu sum burgesu, si cunosci asiá putínu noblet'i'a? In locu de a consimti la o casatoría neegala si de a-si mestecá sângele stralucitu cu acel'a alu unui burgesu imbogatitu, betranulu domnu nobilu va preferi a-si ucide fiic'a cu propri'a sa mana.

— Asiá dara rapesce-o!

— Nu e cu putintia. Parintele e fórté puternicu, elu va dispune — déca va voi — de politi'a intregéi Francie. Ne-ar gasí ori unde.

— Esíti in strainetate!

— Man'ia si resbunarea lui ne-arú urmarí si acolo.

— E bine! — intrebà Simiona, — ce potu sè facu cu aice? Spune-mi-o; càci, in adeveru, nu o ghi-cescu.

— Poti totu . . . poti sè ne mântuesci.

— Cum?

Saint-Maixent continuà cu voce mai lina.

— Impedecandu cá copilulu sè vina in lume, — respunse elu. Scíu cà esistu beuturi misterióse, alu caroru efectu e siguru. Vinde-mi secretulu uneia din aceste beuturi, si ori care va fi pretiulu ce vei hotari, ti-lu voi plati numai decátu.

Simiona se scolà; indignatiunea si dispretiulu se reflectau pe fati'a ei.

— Ah! — esclamá ea, — incepu a intielege: e o crima ce vrei a-mi propune!

— O crima! — respunse gentilomulu cu caldura. Poti sè numesci asiá o actiune atátu de usioru justificabila? Nu este óra de o suta de ori, de o mia de ori, mai bine a sacrificá o fiintia nesimtitóre, fara viétia, care n'a traitu; decátu a aruncá in gur'a mortii o juna féta adorabila? càci, ti-repetu, ti-juru, cà parintele ei nu va avé indurare; elu nu se va lasá atinsu nici prin rugári, nici prin lacrimi; o va ucide! Dómna, scapa-o; in numele cerului, scapa-o!

— Cu pretiulu uciderii unui copilu! Nici odata! Dta te-ai insielatu venindu la mine! Ce creatura infama credi dta cà sum eu!

— Eu credu cà esti cea mai buna la ânima intre femei, si este unu actu de charitate ceea ce ti-ceru: tóta fericirea, totu viitorulu a doi amanti cari se adóra se afla in manile dtale; càci dupa mórtea dlui betranu voi luá de socia pe multu iubiti'a mea. Refusulu dtale ne-ar rostogoli in prepasthia.

— Dar scapandu-ve, m'asiu perde pe mine.

— A te perde! Ce dici? Nu vei avé sè intim-pini nici unu periculu. Serviciulu ce ti-lu ceru nu va fi cunoscutu de nimene in lume afara de mine! Eu nu te voiu tradá! Deci cum poti sè devíi perduta? Sè vedemu, sè reflectámu; dta esti saraca, eu sum bogatu. Di-mi unu cuventu si te voiu face cu avere, si vei puté traí pâna la cele mai adânci betránétie in linnise si odihna.

Simiona remase despretiuitóre si rece.

— Insedaru voiesci a me ispití, — respunse ea. Poti sè-mi oferi totu ce ai si inca mai multu, poti sè puni la piciórele mele bogatii fabulóse, poti sè umpli de aurú acésta casa; inse nu-ti vei dobândi invoiearea mea! Ti-voiu respunde vecinicu prin unu refusu! Mai

bine voiu murí, decátu sè facu ceea ce vrei! Parases-ce-me dara, si voiu uitá cà ai fostu aice; dar grabes-ce-te a te departá, càci de vei mai remané multu timpu, mi-voiu aduce a minte de datorí'a mea, si acést'a datoría mi-va impune sè mergu a te denunciá la magistratu.

— Acest'a ti-i cuventulu din urma? — intrebà marquisulu.

— Nu, càci cuventulu meu din urma este acesta: Du-te!

— Me gonesci.

— Te gonescu, càci am dreptu; cas'a acést'a e a mea. Nu sum decátu o femeia saraca, dar mi-i gróza de crima si despretiuescu pe aceia cari vinu sè cum-pere cu bani complici.

Câte-va secunde de tacere urmare cuvintelorú sale.

Saint-Maixent scolatu in picióre, cu bratielé incrucisiate pe peptu, se uitá cu ochi ironici la ex-profetiitórea de norocu bunu din strad'a Lanterne.

Si totu-odata unu surisu de o espressioné curiósa se jucá pe budiele lui.

Jun'a femeia, fara sè scía pentru ce, simti fara voi'a sa unu fioru sub impressiunea acestei priviri si acestui surisu.

Dins'a par cà ghici de odata, cà intre ea si intre acelu omu nu s'a finitu inca totu, si cà mai trebuiá sè se petréca unu ce neasteptatu si infricosiatu.

— Bravo, fiic'a mea! — esclamá de odata gentilomulu. Ti-ai jucatu mic'a comediá cá unu ângeru; dar eu credu la rëndulu meu, cà nici eu n'am fostu reu in a mea. Sè vedemu acuma sinceru, la ce te gân-desci?

Simiona infricata tacea.

— Pe cuventulu meu de onóre, — continuà marquisulu, — de cumva nu te-asiu cunósce bine, asiu puté sè fiu celu mai amagitu in lume prin resistinti'a si declaratiunea de principii ale dtale! La draci, ce dispretiu superbu alu aurului! ce indignatiune esemplara si plina de ura! ce nespusa gróza de crima! Te admirai, (ceea ce te póte lingusi, càci sum cunosca-toru,) si vedi cà nu-ti detragu marturi'a entusiasmului meu sinceru.

Pâna cându Saint-Maixent vorbiá asiá, nenorocit'a femeia frundiariá insedaru in cartea memoriei sale; si-intrebà tóte suvenirile si nu aflá in ele nimica.

Ea diari ântâia-óra acésta fatia, fórté frumósa spre a fi uitata, dupa ce fu atinsa de privirile lui.

Ea se simti cuprinsa prin unu felu de gróza superstitiósá. Se intrebá, déca demonulu, ascunsu in forma omenésca, nu este aice, inaintea ei?

Gentilomulu ridea cu hohotu.

— Ai fostu admirabila mai alesu, — continuà elu, — cându m'ai amenintiatu, cà me vei denunciá la magistratu, de cumva nu me voiu departá cátu mai iute! N'ai uitatu decátu unu lucru: si acést'a e, cà spre a puté face ceea ce disesi, trebuiá sè scíi numele meu chiar asiá de bine, cum scíu eu alu dtale. E bine ti-voiu spune acestu nume, si vei vedé, cà visit'a mea in locuinti'a dtale este o mare onóre pentru dta:

„Simiona Raymond, eu sum marquisulu de Saint-Maixent!”

Simiona se retrase inspaimantata.

(Va urmá.)

S A Z O N U.

Calindarul septemanei.

Dumin.	7 19	E. 11 d. R. c. m. Dometiu, c. Potamia.
Luni	8 20	c. p. Emilian, s. Miron, s. m. Eleut.
Marti	9 21	s. ap. Matia, ss. mm. Iulian, Marcian.
Mercuri	10 22	ss. mm. Laurentiu, Sist, Ipolit.
Joi	11 23	s. m. m. Euplu, s. m. Neofit
Vineri	12 24	ss. mm. Fotiu, Anicit, Pamfil.
Samb.	13 25	c. p. Macsim, c. p. Dositeiu.

CRONIC'A RESBOIU LUI.

Batali'a de la Plevna a fostu pân'acuma cea mai mare lupta între rusi si turci. Merita dara sè ne ocupâmu mai pe largu de ea. Vom incepe raportulu nostru cu urmatórele sire scóse din „Telegrafulu“ din Bucuresti :

Astadi sânt detalii a supra bataliei de la Plevna, care a tinutu mai multe d.le, si pe care rusii au perdut'o.

Lupt'a a inceputu la 29 juliu diminéti'a si a tinutu fara intrerumpere pâna s'a inoptatu; apoi ea reincepù pe la 2 ore diminéti'a. Turcii erau fórte bine intariti pe dealurile care domina gâr'la Vid; ei fusera ranfortiati prin trupele sosite de la Nisui, Sofia si Vidin, si numerau aprópe 80,000 ómeni.

Fortiele rusesci se compuneau din corpulu de armata Krüdener, din divisiunea Ceakotzky si din brigad'a de casaci a generalului Skobeloff.

Krüdener ataca centrulu turcilor; Ceakotzky si Skobeloff atacara cele dóue flancuri.

Ceakotzky, atacându cu vigóre cu baionet'a, rusii erau dominati de celelalte pozitii inamice; ei se luptara cu barbatia si dóue companii intrara in Plevna; dar, puse între dóue focuri, ele trebuira sè se retraga cu perderi enorme.

Dupa mediulu noptii, foculu incetà de ambele parti. Rusii se retrasera in primele lor pozitii unde sânt si acum.

Nóptea, basi-buzucii macelarira pe ranitii rusi.

Perderile de ambele parti sânt enorme.

O relatiune cu dat'a de 31 julie adresata diaru-lui „Daily News“, de catra corespondentulu acestuia de pe lângã armat'a rusésca din Bulgaria, completéza cele ce preceda prin urmatórele detalii :

„O lupta mare si desperata s'a datu ieri in Plevna între rusi si turci. Acesti din urma, compuindu-se din corpulu de la Vidin si din trupele de la Sofia si Nisui erau, dupa o apreciere aprosimativa, in numeru de 50,000. Ei ocupau in faci'a Plevnei unu síru de pozitii in form'a unei potcove si ambele flancuri se sprigineau pe riulu Vid la spatele orasiului.

Characterulu defensivu alu terenului, pe care ílu ocupau ei, este de natur'a lui fórte tare si tari'a sa fu marita cu arta prin lucrari de paméntu si prin siantiiuri facute la locuri favorabile. Armat'a care ataca se compunea din alu 9-lea corpulu rusescu de armata sub locot.-generalu br. Krüdener, din a 30-a divisiune a corpului alu 4-lea si din o brigada din a 32-a divisiune sub principele Ceakotzky, cu trei brigade de cava-

lerie si 160 tunuri. Erá hotaritu, cá gen. Krüdener sè atace centrulu turcescu de la Grinitza si flanculu de la Nord a pozitiiunilor intarite, cari se aflau mai susu de Bukova, pe cându gen. Ceakotzky se atace Radi-siovo. Linia turcésca se intindea spre sudu pâna la Lovcea, unde se si aflá chiar unu corpulu de armata destulu de tare, care trebuia sè fia tinutu in respectu de junele gen. Skobeloff cu o brigada de casaci si cu unu batalionu de infanteria.

Gen. Krüdener incepù batali'a pe la 9 óre si jumetate cu unu atacu a supra Grivizei, unde reusi in cele din urma, sè faca sè taca unu bombardamentu continuu alu turcilor, dar elu nu fu in stare sè scótiã infanteri'a din lucrurile de paméntu. Tóta dupa amédiã i trecù in sfortiiari zadarnice d'a rupe flanculu dreptu alu pozitiiunilor turcesci, si trebuì cu sosirea noptii sè renuntie la acésta fara cá sè fi câstigatu de faptu ceva, pe cându inse suferise perderi considerabile. Pe la amédi gen. Ceakotzky atacá cu asaltu flanculu stângu pe la satulu Radisiovo si bombardà in modu energicu pozitiunea turcésca cea mai apropiata, o lucrare de paméntu inarmata cu tunuri in faci'a unui satu intaritu (Krschina). Dupa o canonada de o óra, elu sili tunurile turcesci sè taca, si observându cá artileri'a pregatise destulu de bine drumulu pentru o asemenea mesura, elu trimise brigad'a celei d'a 32-a divisiune contra pozitiiunilor. Dupa o lunga si crânceana lupta, infanteri'a reusi sè ia cu asaltu lucrãrile de paméntu si satulu. A dóu'a pozitiune turcésca, compuindu-se dintr'o reduta si dintr'unu síru de víi intarite cu siantiiuri, fu atacata dupa acésta si luata in fine cu asaltu, de si dupa sfortiiari teribile si perderi enorme. Din caus'a focului celu viu alu artileriei turcesci, rusii nu fura in stare sè usedie in modu folositoru de pozitiiunile luate.

Brigad'a de reserva primì dupa acést'a ordínulu sè inainteze, de unde urmà indata unu atacu contra pozitiiunilor cari acopera imediatu Plevna. Acestu atacu a inceputu la 4 óre si a tinutu pâna la sfintitulu sórelui. Infanteri'a turcésca in numeru mare, erá asediata intr'unu síru de siantiiuri si cu tóte sfortarile cele enorme ale rusilor, nu fu cu putintia sè fia respinsa. Dóue companii de infanteria rusésca patrunsera prin drept'a transieurilor turcesci si intrara, coborându-se in vale, in orasiulu Plevna, dar fiindu puse aci între dóue focuri, le fu imbosibilu sè se mentina. Bateriele rusesci inaintara cu indrasnéla in pozitiiunile cele d'ântãiu luate spre a se incercá sè distruga artileria turcésca, care facea nisce goluri enorme printre infanteri'a care se luptá pe platou, dar ele fura silite sè evacueze imediatu acésta pozitiune pericolósa.

La sfintitulu sórelui turcii incepura sè inainteze mereu si reocupara a dóu'a linia, pe care rusii n'au fostu nici o data in stare s'o ocupe completamente. Infanteria rusésca se luptá ca desperata si murì cá brava, dar inzadaru. Turcii recástigara cu incetulu totu ceea-ce perusera. Lupt'a mai tinù inca multa vreme dupa ce inoptase. Cu sosirea intunericului, basi-buzucii ocupara câmpulu de lupta si omorira pe toti ranitii, cari erau greu loviti, spre a-si facilitá propri'a loru retragere.

Rusii mentinura inaltimile de d'asupra orasiului Radisiovo, dar basi-buzucii le inconjurara si navalira a supra ranitorilor remasi in satulu Radisiovo. Perderile rusilor au fostu foarte seriose; numerulu loru este inca ne-calculatu. Ei fura siliti sè se retraga spre Bulgareni, si eventualitatile rezultate din acèsta nenorocita lupta sùnt de o mare insemnatate.

„Românulu“ primesce urmatorele sciri de la Bulgareni, cu data de 3 augustu :

Victori'a Turcilor de la 31 juliu a fostu departe d'a fi completa. De si drépt'a si centrulu au fostu respinse cu mari perderi, dar stâng'a armatei rusesci, sub principele Schakofskoi, a luatú tóte positiunile pâna in orasiu si gen. Skobelleff celu tineru, la arip'a stânga estrema, a intratu in orasiu si l'a ocupatu. Trecându pe din deratulu Lovciei, cu cele doue regimente ale sale de casaci si o bataliune de infanteria, a fortiatu intrarea in orasiu pe calea cea mare. Respingerea corpului principalu a fortiatu arip'a stânga sè se retraga inapoi. Informatiuni esacte despre ceea ce s'a petrecutu in acèsta parte n'au venitu inca la cartierulu generalu care a sositu ieri séra la Ceausiu-mahale, la 10 kilometri indaratulu acestei localitati.

Eu am fostu incredintiatu, cà gen. Skoboleff a petrecutu nóptea de 31 juliu chiar in Plevna. Perderile totale nu sùnt esactu cunoscute; dar, dupa cele ce ne spunu aci, ele aru fi intre 5000 pâna la 10,000 ómeni. Krüdener avea 36 bataliòne si 150 tunuri.

La cartierulu generalu se striga multu contra modulu cum a fostu pregatitu ataculu, contra chiar a ideii generale si a tuturor amenuntelor atacului. Se pare cà la acèsta batalia a fostu o confusiune desolata, mai cu séma la retragere, care n'a fostu prevediuta. Cu tóte aste idea de a inlocui pe Krüdener este cu taria respinsa la cartierulu generalu. Positiunile Turcilor forméza acuma unu segmentu care acopere Plevna de la Grivica pâna in drumulu celu mare. Principele Schakofskoi se afla la Tucenica si d'aci Rusii inaintéza spre Karvai-Bugarscki strabatându prin Pelisat si Pardin. Turcii n'au urmaritu nici acuma, nici ántâia-si data, cându nimicu nu-i impedecá, miscările lor de inaintare pâna la Adajor. Câti-va dintre prizonarii scapati spunu, cà la Plevna se afla multi oficierii straini cari cérca sè opréscá atrocitatile, dar n'au nici o putere pentru acést'a.

Gasescu multa descurajare chiar intre oficierii cei mai inteligenti, cari nu se indoiescu unu momentu de rezultatulu atacului víitoru, dar care scíu cà tóta acèsta confusiune si perdere este rezultatulu unei rele intocmiri. Trebuiá cá Plevna sè fia luata mai ántâiu si intarita cu mai multe septemani inainte si atunci, in ori ce casu, o suprindere cá aceea a brigadei generalulu Schilder-Schuldner ar fi fostu imposibila.

Aici se discuta sortii unei campanii de iérna. Totu corpulu gardei imperiale a pornitu de la St. Petersburg; elu trebuie sè soséscá curéndu pe câmpulu de lupta; a dóu'a si a trei'a divisiune urméza indata corpului gardei imperiale.

Miscările lui Suleiman-pasia nu sùnt tocmai cunoscute. Se dice, cà o parte din armat'a sa este la Plevna dar nu se scie nimicu esactu. Eu credu cà Soleiman are cu dinsulu 50,000 Turci. Lucrările de aparare ale positiuniloru sale sùnt formidabile: o reduta imensa cu unu siantu adâncu in care Rusii erau masacrati fara mijlocu de scapare, fiindu cu neputin-

tia d'a se urcá cine-va pâna la positiunile Turciloru, fara a luá mai ántâiu doue linii de intariri.

Sanetatea armatei ruse este escelinte.

Una din cauzele mariloru perderi la Plevna este si aceea, cà generalulu Gurko a inaintatu pré departe, a tinutu pré multu timpu trupele in focu, cându primise ordinu cá sè faca o miscare de retragere.

Infrângerea Rusiloru la Plevna strica tóte planurile de pâ'n'acum ale lorú; ea aduce si o întârdiere in mersulu operatiuniloru. Ce voru face inse acum Turcii, cându Rusii gramadescu a supra Plevnei atátu de numeróse trupe? Nu potú face cu succesu alta miscare de câtú sè se retraga in secretu d'aci, lasându destule fortie cá sè ascunda retragerea si sè cada asupra generalulu Gurko. Turcii nu potú sperá inse a tiné Plevna contra fortieloru ce Rusii voru aduce, si nici nu mai potú acum sè atace pe Rusi cu sperantie de sucesu. Nu este dar probabilu altu ce-va, de câtú ca Turcii voru stá chiar nemiscati din positiunea ce ocupa, pâna voru fi esterminati de loviturile pus-ciloru si tunuriloru.

La flanculu nostru stângu nici o miscare.

„Românulu“ primesce urmatórea corespundintia de la Bulgareni, cu dat'a de 6 augustu :

Astadi o mare parte a cavaleriei turcesci, ajutata de 5000 de cerchesi, a incercatu a infrânge lini'a rusilor intre Plevna si Seloi. Turcii au fostu respinsi cu mari perderi. Dupa ultimele sciri sosite aci, perderile rusilor in batal'a de la 30 si 31 ar fi fostu de vr'o 5000 morti si raniti. Rusii s'au intaritu dílele aceste in giurulu Plevnei, si — cu ajutórele sosite — potú pune astadi in linia de bataia vr'o 70,000. Pe lângá aceste, trebue a adaugá trupele române cari au sositu si sosescu la Nicopoli si cari vor formá estrema drépta a rusilor, carora le aducu unu pretiosu contingentu de vr'o 25,000 de ómeni. P'aci se crede, cà o batalia decisiva are sè urmeze câtú mai curéndu.

Plevna. In acestu momentu, cându tóta lumea astépta c'o legitima si justificabila impacientia rezultatulu operatiunilor de la Plevna, credemu cà nu e de prisosu a descrie situatiunea acestei localitati devenita insemnata numai prin luptele pâ'n'acum sevérsite acolo.

Orasiulu Plevna e situatu intr'o adâncime pe cóst'a riului Vid, lângá valea riului Tuchenitia, care curge paralelu cu drumulu ce duce la Lovcia si la sud-est se vérsa in Grivitza. Riulu Grivitza are o latime de 1000—1200 metrii si se vérsa in riulu Vid. Partea superióra a Grivitii, de unde trece drumulu de la Biela la Plevna e foarte îngusta, si forméza la satulu Grivitza nesce strimtori pietróse si cotite la o distantia de vre-o câti-va chilometrii. Partea interióra inse pe unde trece drumulu de la Plevna catra podulu dupa Vid e deschisu si forméza unu siesu largu.

Positiunile de defensiva se impartu naturalmente in trei directiuni si a nume: arip'a stânga e pe tiermulu dreptu alu Grivitzei, centrulu e intre Grivitza si Tuchenitia unde se intêlnesce drumulu principatu de la Biela cu celu de la Lovcia si aripa drépta e intre Tuchenitia si Bid, fiindu spatele acestei aripe podulu de peste Vid.

Pe zidurile din giurulu Plevnei sùnt pomi si víii, astu-felu, ca infanteri'a are o positiune favorabila pentru defensiva.

Distanți'a între Plevna și Rasgrad e cam de 140 kilometrii; ér Biela are o departare numai de vre-o 70 kilometrii de Plevna. („Românulu.“)

Nóue stéguri române. Dumineca, 17/29 iulie, s'a seversitu la marele cuartiru generalu ai M. S. Domnitorului de la Poiana, santirea și distribuirea stégurilor noilor regimente de dorobanti și de artileria cari facu parte din corpurile I și II a armatei active.

Tóte aceste regimente tramisesera în ajunu la Poiana deputatiuni compuse unu ofieru asistentu, de sergenti port-drapelu și de unu detasiamentu de soldati cari, împreuna cu comandantii de regimente, veniseră spre a primí stégurile.

La órele 8 $\frac{1}{2}$ diminéti'a, stégurile sè adusesera marele cuartiru, unde M. Sa Domnitorulu, în presenția dlui ministru-presiedinte, dlui ministru de resboiu, cari se aflau în acelu momentu la marele cuartiru generalu, alu dlor generali-comandantii ai corpurilor I și II, a siefului statului-majoru generalu, a dlor generali I. Ghica, atasiatu la cuartirulu M. S. Imperatorului Rusiei și Zefcar, atasiatu la cuartirulu A. I. S. Marele Duce Nicolae, comandantu în capu alu armatei imperiale, cari se aflau veniti în misiune la cuartierulu generalu alu Domnitorului, și în presenți'a comandantilor divisiunii IV n'a pututu fi fatia, càci în acea di o parte a divisiunii sale a trecut Dunarea la Nicopolu, și, în presenți'a ofierilor marele cuartieru generalu, batù prim'a tinta la fia-care stégu, asiediandu-se apoi celelalte tinte de comandantii respectivi ai corpului, ai divisiiei, ai regimentelor și de ofierii, sub-ofierii și soldatii delegati ai corpurilor. Dupa acésta, drapelele se pornira la biserica, unde avea a se sevèrsi sântirea lor.

La órele 9 $\frac{3}{4}$, M. S. Domnitorulu porní la biserica spre a asistá la oficiulu divinu. Brig'a de rosiori, cantonata în Poiana, și escadronulu de gendarmi de escorta a marelui cuartieru generalu, erau asiediate în faci'a bisericeii. Maria Sa trecù pe dinaintea frontului trupelor, apoi intra în biserica, unde fu întèmpinatu de P. S. S. episcopulu de Râmnicu și noului Severin, venitu intr'adinsu la Poiana pentru acésta ceremonie care se sevèrsiea în eparchi'a sa. Dupa ce slugi liturgia oficiala, de P. S. S. episcopu de Râmnicu, se facù înaintea trupelor sfestani'a și se stropi cu aiasma noile stéguri. Apoi drapelele fura duse de port-drapeli înaintea trupelor, cari presintara armele, și se asiediară intr'o singura linia, în fati'a M. S. Domnitorului. Mari'a Sa luà pe rîndu fia-care drapelu si-lu incredintià în mânele siefului de regimentu, adresându-i câte-va cuvinte, apoi ei se asiediară la flanculu dreptu înaintea delegatiunii regimentelor lor.

Dupa acésta se dete citire, de catra siefulu de statu-majoru alu armatei, urmatorulu ordinu de di :

Inaltu ordinu de di.

Nr. 29.

Catra regimentele de dorobanti și de artileria.

Dându-ve drapelulu corpului, ve incredintiezu onórea României, pe care o punu astu-felu sub scutulur curagiului, devotamentului și abnegatiunii vóstre.

Pentru prim'a óra se presinta solemn'a ocaziune d'la primí drapelulu în preziu'a mergerii pe câmpulu

de onóre, cautati a-lu incununa d'o nemuritóre gloria.

Nu uitati nici odata cà drapelulu este simbolulu Patriei, cea mai mare onóre pentru voi este de a ve dá viéti'a pentru a-lu apara și a-lu pastrá în mânele vóstre, facèndu-lu pururea sè fâlfâie peste tóte obstacolele ce va invinge viteji'a vóstra.

Datu la marele cuartiru generalu Poiana, la 17 iulie 1877, *Carol.*

Trupele response prin strigatulu :

Traiésca M. S. Domnitorulu !

Ura !

La care Mari'a Sa response :

Traiésca armata româna !

Acestu respunsu fu salutatu de trupe cu entusiaste urári.

Apoi se dete ordinu de rumpere pentru defilare, și trupele, cu drapelele în capu, purtate de siefi de regimente, defilară pe dinaintea M. S. Domnitorului.

În aceea-si di Mari'a Sa intruni la dejunu și la prânzu la cuartierulu seu pe dnii generali comandantii de corpuri cu siefi de statu-majoru, pe comandantii de divizii și pe toti siefi de regimente cari primiseră stégurile. („Monitorulu.“)

Prinsonieri turci. Cetimu în „Stéu'a Rom.“ din Iasi : Astadi luni pe la 4 óre diminéti'a, unu trenu cu 1012 turci din acei facuti prinsonieri cu ocaziunea luării cetâti Nicopolu, au trecut pe la gar'a orasiului nostru, unde stându numai vre-o dóue óre, au fostu apoi espeduiti cu altu trenu în Rusia.

Cu tóta ór'a înaintata, o multime de lume facuse nópte alba la gara numai cà sè póta vedé pe prinsonierii turci, a carora sosire se aflase de cu vreme înca.

Ce e dreptu însa, lucrulu meritá sacrificiulu unei nopti de nesomnu. Aspectulu prinsonierilor erá în adevèru ce-va estraordinaru pentru ochii pacinicilor iasieni cari pâna astadi nu avura ocaziunea de a vedé unu numeru atâtu de considerabilu de turci.

Jumetate de prinsonieri apartineau armeei de cavalerie și cealalta jumetate infanteriei. Toti erau îmbracati în niste haine devenite sdrenție și încalțati cu opinci; aveau unu aeru selbaticu și hidosu. Pentru unu fisionomistulu aprofundatu, figur'a lor representa instinctulu fiarei selbatice amestecat cu nesimțirea cea mai complecta despre starea lor morala.

Acesti prinsonieri fura coboriti din vagóne, și închisi în magazii, unde li se dadù hrana care se alcătuiá dintr'unu fórtu bunu pilafu amestecat cu carne de vaca. Aceia-si hrana li se pregati a li se da si la Ungheni, în urma unei telegrame espediate de catra ofierii Intendantiei ruse de aici.

Prinsonierii turci fura apoi suiti în alte vagóne, și espeduiti spre Ungheni sub escort'a a vre-o 150 de soldati rusi.

Astadi pe la 4 óre de diminéti'a a mai trecut unu convoiu de 1080 prinsonieri turci veniti de la Dunare.

Acesti prinsonierii n'au statu la gar'a de Iasi de câtu timpulu necesaru pentru prinzulu lor, dupa care apoi au fostu imediatu espeduiti cu altu trenu în Rusia.

În numerulu acestoru prinsonieri erá și unu pasia cu 12 ofierii.

Totu astadi pe la 7 óre, unu altu transportu de prinsonieri turci in numeru de 800, au mai sositu la gara cu trenulu din josu.

Pâna in momentulu ce scriemu aceste rânduri (4 óre p. m.) ei se afla inca la gara; se crede că pâna 'n séra voru fi espeduiti in Rusia. („Stéu'a Rom.“)

Cooperarea armatei române. „Le Danube“ crede, că s'a incheiatu o conventiune între Russi'a si Români'a pe bas'a urmatórelor puncte esentiale:

Armat'a româna va cooperá cá unu corpu independent alaturi cu cea russa. Ea remâne supusa proprielor sale reglemente.

Déca cele dóne armate voru operá in intielegere, generalii rusi n'au dreptulu sè se amestece in conducere, nici sè intervina pentru dispositiunea trupelor române. Drepturile principelui Carol cá comandantu siefu românu neatinse; elu se va intielege pentru miscările trupelor cu marele duce Nicolae si cu statulu maioru russu.

Crudímile turcilor. „L'Orient“ publica unu documentu subsemnatu de corespundintii mai multor diare straine. Acestia constatata, că dupa luptele din 5/17 si 6/18 iulie, ranitii turci, parasiti in mare numeru, au fostu adunati, ingrigiti chiar pe câmpia de chirurgii armatei adverse; dar dintre ranitii rusi, nici unulu din câti au avutu nenorocirea sè cada intr'unu locu ocupatu pentru momentu de trupe turcesci, n'a scapatu víu. Vre 20 pâna la 30 nenorociti au fostu decapitati; multora li s'a taiatu picióarele, mânele, urechile, nasulu, peptulu taiatu in bucati de lovituri de iataganu si capetele lor duse la tabera turcesca, unde le-a gasitu soldatii rusi dupa ocuparea intaririlor. „Amu vediutu cu ochii nostrii, capete taiate, corpuri mutilate: unele probéza, prin contractarea muschilor, prin sucirea membrelor, torturele oribile ale unei mutilari practicate a supra ranitulu inca in viétia. Amu vediutu unu corpu decapitatu si mutilatu intinsu inca pe brancarda ambulantei, unde fusese pusu ca ranitu de catra ai lui; si nu departe de acolo, cadavrele, totu decapitate, a doi purtatori de brancarde, cari purtau la braciulu stângu bratiar'a Crucei rosii.“

„Standard“ comunica din Adrianopolu urmatórele: „Astadi luni, siepte bulgari au fostu spendiurati de catra turci pe nisce copaci de lângá gara. Dupa ordinile primite din Constantinopolu, toti insurgentii, cari se voru prinde cu armele in mâna, se esecuta numai de câtu. Fostulu exarchu bulgaru, secretarii sei si unu preotu au fostu arestati si internati in o fortaretia.

La Ieni-Sagra, dupa ce trupele rusesci au fostu nevoite a se retrage, Turcii au taiatu cu sabi'a pe toti nenorociti tierani bulgari cari se aflau acolo. Se crede că numerulu ucisilor aru fi de 4—500.

Dupa batalia de la Plevna, toti raniti aflati in satulu Radisiovo, au fostu masacrati. Corespundintele ilustratiunii „The Graphic“ abiá a pututu scapá de pericolu si s'a intorsu la Bucuresci.

Tirnova, 31 iuliu. Unu raportu alu genealulu Gurko dice ca Turcii de din colo de Balcani sugruma séu ingrópa de viui pe chrestinii de prin orasie si sa-

te, cari pléca. Prinsoniarii facuti de generalulu Gurko, sosescu pe fia-ce di la cuartierulu generalu.

Petersburg, 1 augustu. „Agentia rusa“ scrie din Tirnova: „Marele duce întreba 16 oficeri turcesci prinsonieri, pentru ce soldatii turcesci mutiléza pe raniti rusi prinsii. Oficerii respunsera, că au ordinu din Constantinopole, sè nimicésca pe inimicu, si că de atunci nu s'a mai datu nici unu contra-ordinu.

Oda Mariei Sale Carolu I. Domnitorulu României.

Când, dup'o négra nópte, frumós'a Româniá
Cerut'a de la ceriuri, cá sè-i trimita zori,
Atunci Tu, falnicu Sóre, venit' Ai cu mândria.
Sè versi lumina a supra-i din 'naltele-Ti comori,

Ivirea-Ti maiestósa gonit'a trist'a cétia,
Ce stá, cá velu funebru, p'alu României plaiu,
Si acésta brava tíera d'atunci mereu se 'naltia,
Aduce-a minte lunei de fal'a lui Mihaiu.

Si fiarele cumplite, pândindu pe la hotare,
Cá spectre disparut'a in lumea de strigoi,
Câci a vediutu cá 'n Tine adi Români'a are
Unu geniu ce-o protege . . . cá ceriulu e cu noi . . .

Nainte dar Auguste, nascutu pentru marire,
Conduca-Te la culmea de glorii — pasii Tei . . .
In Tine Românisimulu si-vede'a sa unire . . .
Traiesca Români'a si Tu pe tronulu Ei! . . .

Ionu Sc. Badescu.

Ajutóre pentru ranitii români.

Damele române nu-si uita sublim'a lor missiune. Atâtu dincóce, câtu si dincolo de Carpati, in fiacare di ele tramitu ajutóre nóue pentru ranitii români. Cu mândria cetimu aceste manifestatiuni ale simtiului nationalu românu, inse, durere! spaciulu ni lipsesce, spre a puté reproduce tóte. Ne vomu marginí numai a aminti pe scurtu unele.

Dn'a Hareti Stanescu din Brasiovu a tramisu a trei'a colecta facuta între damele române din Brasiovu.

Dnele Zinca Romanu si Anastasia Popescu au inaintatu la Bucuresci o frumósa colecta de obiecte si de bani.

Comitetulu centralu alu damelor române din Iasi pentru ajutorulu ostasilor români raniti, prin indemnulu si staruinti'a dnei Natalia Sutz, una din cele mai active membre alu acestui comitetu, a organizatu o loteria de bani, care se va trage in gradina publica de la coupou, Dumineca la 30 iuliu curentu. Sum'a câstigatóre va fi de una mie lei, din 5000 bilete ce se voru vinde, si impartita in mai multe mici câstigiuri adeva de 300, 200, 100, 50 si 25 lei. Pretiulu unui biletu de loterie costa numai unu lei („Tel.“)

Dóm'n'a Maria S. Veron, prin o petitie adresata M. S. Dómnei arata cá adunându-se de sociulu dsale lei 11,357 si 140 chile porumbu, ofrande facute de diferite persóne, banii s'au impartitu societátilor Crucei Rosii, éra porumbulu se afla in pastrarea dómnei Veron la statia Hanu-Conachi, cu destinatiune a

se impartii câte patru chile la familiile sermane ale soldatilor români morti in resboiu.

„Curierulu“ de Iasi ne spune, că spitalulu in-tocmitu de catra comitetulu centralu alu dómnelor pentru a functiona pe câmpulu de bataie alaturea cu ambulancia deja trimisa este cu totul gata si indetratu cu tóte cele necesarii. In septemâna acésta, domnulu diriginte, cu dna directrice, dlu dr. Ciurea, dómnele infimiere si infirmierii voru plecá din Iasi cu totu materialulu spre a-lu instala in locul destinatu pentru acésta.

Dómna Pia Bratianu a tramisu asemenea pen-tru acela-si ospiciu lei 2063 rezultati din balulu datu in Pitesci.

Represintatiunea data de dlu M. Pascaly in profitulu ospiciului „Independintia“ din Craiova a produsu respectabila suma de 1767 lei 90 bani. Dlu Carolu Göbl a oferitu gratis tiparirea biletelor si a afsielor. Trup'a româna n'a primitu nici o retributia. Dlu Guichard a renuntiatu de a si oprí 25% conformu contractului ce are cu dlu Pascaly, astu-felu ca tóte cheltuelile au fostu numai pentru necesariile scenei cari s'au suitu la suma de 169 lei.

Printre ofrandele de curéndu facute pentru armat'a româna dlu consulu alu Franciei, Fr. Debains a oferitu unu cortu. — Dlu C. Porumbaru a oferitu asemenea de mai multu timpu o trasura de ambulancia.

Represintantii presei englese au subscrisu cu diferite sume pentru ospiciulu Independintiei. — Pe lângu cei cari deja subscrisesera, corespondintele diarului „Times“ tramise de una-di unu cechu in valóre de 250 lei.

Dómn'a Maria Rosetti a espediatu astadi, comitetului din Craiova alu Ospiciului Independintiei, 23 ladi, 2 colete cu paturi de feru si cârji si 2 butu-iósie cu rachiú.

Compani'a cailor ferate, prin persón'a dlui secretaru-generalu alu companiei, a bine-voitu a le espediá fara nici o plata de transportu.

Dómn'a Maria Rosetti, in numele comitetului Ospiciului Independintiei, multiamescce companiei cailor ferate pentru acésta patriotica contributiune.

CE E NOU ?

Pe câmpulu de resboiu, de la ciocnirea de la Plevna, unde rusii fusera in dóue rënduri respinsi, domnesce pausa indelungata. Sosirea trupelor nóue din Russi'a, si trecerea divisiunilor IV. III. si I. din armat'a româna peste Dunare sânt evenimentele mai insemnate. Precum se vede, ambele parti beligerante si-concentédia fortiele pentru luptele decisive, ce au sê urmedie.

Dlu ministru Cogalniceanu, din Vien'a a plecatu spre Germani'a, unde a cercetat si pe betranulu principe, Antoniu de Hohenzollern, parintele Domnitorului României.

Pensiunea unei veduve române. Veduvei repausatului professoru I. C. Maximu, fostu membru alu societátii academice române, i s'a acordatu din partea statului o pensiune de 400 franci pe luna.

Literatura.

Dlu Arone Densusianu, de a carui colaborare cu durere amu fostu lipsiti de câti-va ani, a avutu bunetate sê ni faca placut'a suprinde prin articolulu ce publicámu in fruntea nrului presinte. Salutámu cu bucuria pe stimatulu nostru confrate éراسi intre colatororii nostri, si totu-odata anuciámu cu placere, că acestu articolu in forma de epistola este in-ceptulu unui nou ciclu de epistole literare scrise a nume pentru fói'a nóstra, si cari voru urmá din când in când in numerii vítorii ai foii nóstre.

Dlu Gr. G. Tocilescu, intorsu din strainetate la Bucuresci, ni face pretiós'a promisiune, că in curéndu ni va tramite studiulu seu despre Floric'a, fic'a lui Mihaiu Vitézulu, studiu pe care l'amu anuciatu deja cetitorilor nostri. „Imi pare interessantu astu studiu, — ni scrie dlu Tocilescu, — mai alesu acuma, când Români au nevoia de a-si aminti de unu erou cá Mihaiu si de fic'a lui, — o ficia, care mostenise de la parintele seu pâna si chiar calitátile-i belicóse, iar barbatulu seu muri cá vitézu pe câmpulu de lupta.“

Dlu S. Fl. Mariann, diligintele nostru adunatoru de poesii poporale, ne-a tramisu unu studiu in-teressantu si intitulatu: „Calendarulu poporalu“, caruia i vomu face locu, dimpreuna cu o alta lucrare ase-mene frumós'a a dsale, indata-ce ne va iertá spaciulu.

„**Globulu.**“ Sub acestu titlu va aparé la Bucuresci, in ffa-care septemâna odata, o fói'a de literatur'a poporala ilustrata. Administratoru va fi dlu Vermont. Redactorii nu sânt numiti in programulu ce promite multe bune si frumóse.

Post'a Redactiunii.

Numerulu acest'a este celu de pe urma, care se mai tramite tuturor abonantilor nostri din semestrulu primu. Numerulu vítoru se va espedá numai acelora cari si-au rennoitu abonamintele. Rugámu dar pe amicii foii nóstre a nn întârdiá, cá nu cumva sê se intrerumpa espedarea foii.

Dlui B. V. in Paris. A sositu. I vomu face locu acusi. Relativu la cererea dv., amu facutu dispositiune.

Dlui A. P. in Aiuda. Amu insíratu-o intre cele ce se voru publicá.

„**Mitru.**“ Este o incercare fórté primitiva.

Dlui B. L. B. in Bucuresci. Se voru publicá ambele, dar tocmai acuma nu avemu locu la dispositiune.

Dlui G. S. in Iasi. Cele dóue inca au sositu, si vor urmá successivu. Salutare!

Dlui T. in Abrudn. Din „Cavalerii Noptii“ nu mai avemu nici unu esemplaru. Adress'a s'a coresu.

B. Se va publicá. Dar ve rugámu sê aveti paciintia, căci onorându-ne asiá multi cu pretiuit'a lor colaborare, si fiindu fói'a nóstra pré îngusta, (pâna când i vomu puté mari cuprinsulu.) nu suntemu in stare a publicá indata tóte lucrările ce ne vinu.

Proprietariu, redactoru respundietoriu si editoriu: **IOSIFU VULCANU.**

Cu tipariulu lui Alesandru Kocsi in Pest'a. 1877. Calea tieriei nr. 39.